

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen, Foder og Fødevaresikkerhed/Enheden

for EU og internationale forhold

Sagsnr.: 2013-28-2301-01208/Dep sagsnr. 20225

Den 10. april 2013

FVM 134

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til ændring af Kommissionens Forordning nr. 2075/2005 om særlige bestemmelser om offentlig kontrol af trikiner i kød (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag, som ændrer reglerne for den offentlige kontrol med trikiner. Forslaget indebærer, at slagtesvin, søer og orner kan undtages trikinanalyse, hvis de opdrættes under kontrolleret opstaldning i besætninger, hvor risikoen for trikiner er officielt anerkendt som værende ubetydelig. Baggrunden for forslaget er blandt andet Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA's) rapport fra 2011 "Scientific Opinion on the public health hazards to be covered by inspection of meat (swine)". Rapporten anbefaler en mere risikobaseret tilgang til kontrollen med specifikke risici, herunder trikiner. Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) peger på, at en kombination af initiativer i såvel besætninger som på slagterierne vil kunne adressere de identificerede risici, herunder trikiner, som Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) kategoriserer som en middel risiko. Forslaget betyder, at der fremover i alle medlemsstater skal tages væsentligt færre trikinprøver og kun af risikodyr; søer, orner, heste og vildsvin, samt alene 10 % af de slagtesvin, der kommer fra besætninger med kontrollerede opstaldningsforhold. Det foreslås endvidere, at test helt kan undlades for svin fra sådanne opstaldningsvilkår, såfremt de i forslaget fastsatte testkrav for de foregående år viser, at fund er ekstremt sjældne. For Danmark og Belgien foreslås, at disse krav pr definition er opfyldt i besætninger, der allerede ved forordningens ikrafttræden anvender kontrollerede opstaldningsforhold. Dette skyldes den allerede vedtagne accept af, at de to lande anses for trikinfri for så vidt angår svin fra kontrollerede opstaldningsforhold. En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre et uændret beskyttelsesniveau i Danmark og EU.

Regeringen kan støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Kommissionens Forordning (EF) nr. 2075/2005 af 5. december 2005 om særlige bestemmelser om offentlig kontrol af trikiner i kød.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum, artikel 18, pkt. 6, 8, 10 og 12.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarer, Dyresundhed og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i SCoFCAH, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i SCoFCAH den 16. april 2013.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Ifølge gældende EU bestemmelser skal alle trikinmodtagelige arter undersøges for trikiner i forbindelse med slagting. Det betyder, at næsten 200 millioner slagtesvin undersøges hvert år i EU - heraf blev 1.200 svin testet positive i 2010.

Som led i en generel vurdering af de nuværende risici, der skal håndteres i forbindelse med kødkontrol af slagtesvin, publicerede Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) i september 2011 en rapport, der identificerer trikiner som en af de fire mest betydningsfulde risici. Trikiner kategoriseres som en middel risiko. Rapporten blev udarbejdet efter anmodning fra Europa-Kommissionen - et ønske som blandt andet Danmark har stået bag.

Rapporten fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) fastslår, at trikiner optræder sporadisk i EU, primært i udegående svin og svin fra hobbylandbrug. Rapporten konkluderer videre, at der indenfor de seneste 50 år ikke er påvist trikiner i slagtesvin, der er opdrættet under kontrollerede forhold, og som således ikke har haft kontakt til den vilde fauna.

Rapporten fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) udpeger opdrætsforholdene som væsentlige for, at trikinmodtagelige dyr smittes med trikiner. Opdrætsforholdene

bør ifølge rapportens anbefalinger anvendes til at kategorisere trikinrisikoen i svin, og dermed afgøre, hvorvidt de skal trikinundersøges eller ej.

Kommissionens forslag følger Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritets (EFSA) anbefalinger, herunder at der tillægges begrebet "kontrollerede forhold" langt større betydning.

En vedtagelse af forslaget vil indebære en generel reduktion af antallet af trikinundersøgelser, hvor de gennemførte undersøgelser rettes mod de dyr, hvor risikoen for forekomst af trikiner vurderes at være aktuel. Det betyder, at:

1. Alle trikinmodtagelige dyr, der stammer fra besætninger, der ikke opfylder betingelserne for "kontrollerede forhold" fortsat skal systematisk undersøges for trikiner
2. Heste, vildsvin og andre vilde, trikinmodtagelige dyr fortsat skal systematisk undersøges for trikiner uanset opdrætsforhold
3. Fortsat undersøgelse af enten alle søer og orner eller af mindst 10 % af de slagtesvin, der sendes til slagtning, og som stammer fra besætninger, der opfylder betingelserne for "kontrollerede forhold"

De under punkt 3. nævnte dyr kan imidlertid undtages trikinundersøgelse, hvis dyrene stammer fra en besætning, der er officielt godkendt og opfylder betingelserne for "kontrollerede forhold". Undtagelsen gælder enten når 1) en medlemsstat kan dokumentere, at der de foregående 3 år ikke er påvist trikiner i slagtesvin, eller når 2) der foreligger historiske data, der med 95 % sikkerhed dokumenterer, at prævalensen for trikiner ikke overstiger 1 ud af en million, eller 3) når besætningerne opfylder betingelserne for "kontrollerede forhold" og ligger i Danmark eller Belgien.

Den reducerede trikinkontrol er betinget af, at den kompetente myndighed etablerer et system, der sikrer overholdelse af kriterierne for kontrollerede opstaldningsforhold. Dette indebærer periodiske audits og inspektioner af forholdene i besætningerne. Frekvensen af besøgene skal være risikobaseret. Findes disse kriterier ikke at være opfyldt, skal den kompetente myndighed straks tilbagekalde den officielle godkendelse.

For at demonstrere reelt fravær af trikiner i svin opdrættet under kontrollerede forhold kan den kompetente myndighed iværksætte monitoreringsprogrammer af en del af svinepopulationen. Endelig følger det af forslaget, at kød fra tredjelande kun kan importeres til EU, hvis der er foretaget trikintest i overensstemmelse med Forordningen.

I bilag I og II fastsættes regler for testning for trikiner og for hvilke forudsætninger, der mere specifikt skal være til stede, for at der er tale om kontrollerede opstaldningsforhold.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

For nærværende er den offentlige kontrol med trikiner reguleret af bekendtgørelse nr. 412 af 28. maj 2008 om trikinundersøgelse af kød og Kommissionens forordning (EF) nr. 2075/2005 af 5. december 2005 om særlige bestemmelser om offentlig kontrol af trikiner i kød.

Forslaget vil blive vedtaget som kommissionsforordning, hvorved reglerne vil være umiddelbart gældende i Danmark.

Konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vil derimod have erhvervsmæssige og administrative konsekvenser, idet trikinkontrollen i væsentlig udstrækning ændres fra enkeltdyrskontrol på slagteriet til kontrol med risikodyr samt med opstaldningsforhold i besætningerne.

Forslaget indebærer, at Danmark og Belgien i kraft af begge landes nuværende status fra ikrafttrædelsesdagen kan undtages trikintestning af slagtesvin fra kontrollerede opstaldningsforhold. Der skal imidlertid fremadrettet føres systematisk kontrol med, at besætningerne reelt opdrættes under kontrollerede forhold. Kontrollen hermed kan delegeres til 3. part på betingelse af, at den kompetente myndighed systematisk verificerer resultaterne af denne kontrol.

I Danmark vil en systematisk kontrol kunne gennemføres af Baltic Control, som er et uafhængigt dansk certificeret kontrolorgan, der udfører kontrol med besætninger omfattet af Danish-standarden. Danish-standarden sammenfatter krav til produktion af grise og omfatter især dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Standarden er ejet af Videncenter for Svineproduktion. En sådan ordning vil kunne etableres uden ekstra omkostninger for erhvervet eller myndighederne, idet kontrolbesøg med overholdelse af Danish-standard finansieres af indbetalinger til svineafgiftsfonden.

Forslaget kan på lang sigt medføre store besparelser for erhvervet, idet kontroludgifter forbundet med trikinanalyser vil blive reduceret væsentligt. Det skønnes, at der fremadrettet kan spares udgifter til undersøgelse af ca. 20 millioner slagtesvin og 500.000 søer og orner om året.

Besparelsen forudsætter dog, at der kan opnås accept på eksportmarkederne af en ændring af trikinkontrollen i Danmark. Dette vurderes tidligst at kunne opnås indenfor en 5 -10 års horisont.

Endelig vurderes forslaget at have den konsekvens, at den løbende overvågning af trikiner i den vilde fauna ikke længere er nødvendig. Udgiften hertil (300.000 kr. i 2012) har været af-

holdt af Fødevarestyrelsen. Fra 2013 afholdes denne udgift af erhvervet, som således opnår denne besparelse.

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder bekendtgørelse nr. 412 af 28. maj 2008 om trikinundersøgelse af kød.

Forslaget bygger på anbefalinger fra Den Europæiske Fødevareautoritet (EFSA), som DTU-fødevarer tilslutter sig. En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre et uændret beskyttelsesniveau i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, støtter, at kontrollen lægges der, hvor risikoen er størst, og har derudover ingen bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark har siden 2007 haft status i EU som en region med ubetydelig risiko for trikiner i slagtesvin. Denne status betyder, at slagtesvin, der har været holdt inden døre siden fravæning, kan undtages trikinanalyser, hvorimod alle udendørs opdrættede slagtesvin samt søer, orner, heste og vildsvin skal undersøges. Danmark har imidlertid ikke kunnet udnytte denne status og overgå til risikobaseret trikinkontrol. Dette skyldes, at en række aftagerlande uden for EU fortsat kræver, at der er foretaget trikinkontrol. Det er således endnu ikke lykkedes Danmark at drage fordel af den specielle anerkendelse af trikinstatus samt af den årelange og meget intense kontrol, der er udført. Der er ikke påvist trikiner i Danmark siden 1930. Regeringen vurderer, at indførelse af en fælles EU kontrolmodel, som indebærer en generel reduktion af trikinkontrollen i EU, vil gøre det lettere at overvinde disse barrierer.

Regeringen støtter således fastsættelse af fælles EU regler, der har en risikobaseret tilgang til kontrollen med blandt andet trikiner. Forslaget tager udgangspunkt i Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritets (EFSA's) udtalelser, og der er derfor videnskabeligt belæg for at ændre på kontrollen med trikiner. Regeringen forholder sig positivt til forslaget, hvor trikinanalyser fremover foretages på de dyr, hvor risikoen er størst, og lægger vægt på, at det muliggør en væsentlig byrdereduktion for erhvervet, og dermed potentielt understøtter vækst. Som forslaget nu er udformet, vil Danmark straks efter ikrafttræden kunne ophøre med trikinkontrol af svin fra kontrollerede opstaldningsforhold. Regeringen støtter forslaget som det er, men vil også kunne acceptere en overgangsordning, som indebærer krav om officiel godkendelse af besætninger, før fritagelsen finder sted.

En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre et uændret beskyttelsesniveau i Danmark og EU.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.